

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

MNENJE EVROPSKE CENTRALNE BANKE

z dne 15. decembra 2005

o predlogu uredbe ES o podatkih o plačniku, ki spremljajo prenose sredstev

(CON/2005/56)

(2005/C 336/07)

Evropska centralna banka (ECB) je dne 14. oktobra 2005 prejela zahtevo Sveta Evropske unije za mnenje o „Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o podatkih o plačniku, ki spremljajo prenose sredstev“ (KOM(2005) 343 končno) (v nadaljevanju: „predlagana uredba“) ⁽¹⁾.

Pristojnost ECB, da poda mnenje, izhaja predvsem iz prve alineje člena 105(4) v povezavi s četrto alinejo člena 105(2) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, saj se predlagana uredba nanaša na eno od temeljnih nalog Evropskega sistema centralnih bank (ESCB), in sicer podpirati nemoteno delovanje plačilnih sistemov ⁽²⁾. V skladu s prvim stavkom člena 17.5 Poslovnika Evropske centralne banke je to mnenje sprejel Svet ECB.

1. Obveznosti izvajalcev posredniških plačilnih storitev

1.1 Opredelitev „izvajalec posredniških plačilnih storitev“ (v nadaljevanju: „posredniški IPS“) iz člena 3(6) predlagane uredbe se nanaša na izvajalca plačilnih storitev (v nadaljevanju: „IPS“), „ki ni niti izvajalec plačilnih storitev plačnika niti izvajalec plačilnih storitev prejemnika plačila, in ki je udeležen v izvedbi prenosa sredstev“. Ker tako upravljavci plačilnih, klirinških in poravnalnih sistemov kot izvajalci storitev pošiljanja sporočil sodelujejo pri izvedbi prenosa sredstev, se zdi, da so zajeti v področje uporabe predlagane uredbe.

1.2 Vendar pa ti upravljavci in izvajalci storitev s plačniki ali prejemniki plačila nimajo neposrednega odnosa s strankami in torej nimajo vseh podatkov, ki jih zahteva predlagana uredba. Zato bi morale biti obveznosti naložene le tistim kreditnim institucijam, ki so neposredno vključene v stike s strankami, ali tistim finančnim subjektom, ki so del plačilne verige za izvedbo prenosa sredstev, saj le ti subjekti razpolagajo s potrebnimi podatki ⁽³⁾.

⁽¹⁾ To mnenje temelji na različni predlagane uredbe, glede katere je bila ECB uradno zaprosena za mnenje, in sicer je to različica z dne 26. julija 2005. Kljub temu se ECB zaveda, da je bila predlagana uredba nadalje razdelana na ravni delovne skupine Sveta v času predsedovanja Združenega kraljestva.

⁽²⁾ Pristojnost ECB, da poda mnenje, dodatno izhaja iz člena 22 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke, ki se nanaša na nalogo ECB in nacionalnih centralnih bank, da med drugim zagotovijo učinkovite in zanesljive klirinške in plačilne sisteme znotraj Skupnosti in z drugimi državami.

⁽³⁾ T. j. podatki, ki jih zahtevata poglavji II in III predlagane uredbe. Podobno pripombo je ECB podala v odstavku 12 Mnenja ECB CON/2005/2 z dne 4. februarja 2005 na zahtevo Sveta Evropske unije o predlogu za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja, vključno z namenom financiranja terorizma (UL C 40, 17.2.2005, str. 9). V tem mnenju je ECB opozorila na dejstvo, da lahko upravljavci plačilnih sistemov preverijo le samo navzočnost neke informacije v polju; ne morejo preveriti kakovosti, popolnosti, natančnosti ali smiselnosti te informacije. ECB je priporočila, naj za upravljavce plačilnih sistemov ne velja zahteva po identifikaciji dejanskih lastnikov, kar pa ne posega v obveznost upravljavcev plačilnih sistemov, da zagotovijo, da se plačilnim nalogom, ki vstopijo v plačilne sisteme, lahko učinkovito sledi s pomočjo ustrezne identifikacije udeležencev v sistemu.

- 1.3 Glede na zgoraj navedeno ECB toplo priporoča, da se iz področja uporabe predlagane uredbe izrecno izvzame upravljavce plačilnih, klirinških in poravnalnih sistemov in izvajalce storitev pošiljanja sporočil ter da se doda ustrezna uvodna izjava z obrazložitvijo. To izvzetje ne bi vplivalo na obveznost teh upravljavcev sistemov, da zagotovijo, da se plačilnim nalogom, ki vstopijo v te plačilne sisteme, lahko učinkovito sledi s pomočjo ustrezne identifikacije udeležencev v sistemu. V tem smislu ECB opozarja, da Tretja direktiva o pranju denarja vsebuje uvodno izjavo, ki jasno določa, da ta direktiva ne velja za katero koli fizično ali pravno osebo, ki kreditnim ali finančnim ustanovam zgolj zagotavlja sisteme sporočil, druge sisteme podpore za prenos sredstev ali klirinški sistem in sistem poravnave⁽¹⁾.
- 1.4 Poleg tega se člen 13(2) predlagane uredbe nanaša na obveznosti posredniškega IPS v primerih, ko ne prejme popolnih podatkov o plačniku. Odstavka 12 in 13 Revidirane pojasnjevalne opombe k Posebnemu priporočilu VII: Elektronski prenosi (Revised Interpretative Note to Special Recommendation VII: Wire Transfers)⁽²⁾ (v nadaljevanju: „pojasnjevalna opomba“) Projektne skupine za finančno ukrepanje (FATF) ne vsebujeta podobne zahteve po podatkih. S tem v zvezi ECB odsvetuje predlog, da bi se posredniškemu IPS naložila odgovornost za obveščanje IPS prejemnika plačila, da so podatki nepopolni. Bolj primerno bi bilo, da bi bila to obveznost strank, ki sta neposredno vpleteni, torej plačnikovega IPS in IPS prejemnika plačila, saj onadva na podlagi določb poglavij II in III predlagane uredbe že tako razpolagata z zahtevanimi podatki. Edini obveznosti posredniškega IPS bi morali biti tisti po členu 12 in členu 13(1) predlagane uredbe, ki zahtevata, da se vsi podatki o plačniku, prejeti kot del prenosa, ohranijo skupaj s prenosom in da se ti podatki pet let vodijo v evidenci. Zato bi moral biti člen 13(2) predlagane uredbe v celoti črtan.

2. Opredelitve

- 2.1 V splošnem bi bilo zaželeno, da se zagotovi čim večja skladnost med opredelitvami v členu 4 predlagane direktive o plačilnih storitvah na notranjem trgu⁽³⁾ in opredelitvami v predlagani uredbi, zlasti pri opredelitvi „uporabnik plačilnih storitev“ v členu 3(8) predlagane uredbe.
- 2.2 Posebno priporočilo VII o elektronskih prenosi (v nadaljevanju: „SR VII“), ki ga je pripravila FATF, se izrecno nanaša na finančne institucije, vključno s subjekti, ki se ukvarjajo z denarnimi prenosi („money remitters“). V predlagani uredbi subjekti, ki se ukvarjajo z denarnimi prenosi, niso izrecno navedeni. Zelo verjetno bi opredelitev „izvajalec plačilnih storitev“ v členu 3(5) predlagane uredbe zajela subjekte, ki se ukvarjajo z denarnimi prenosi, vendar bi bili le-ti vanjo lahko vključeni, da bi se zagotovila izrecna skladnost predlagane uredbe s SR VII.
- 2.3 Poleg tega bi morala biti dodana opredelitev „posebne identifikacijske oznake“, ki bi morala odražati različne možne kombinacije podatkov za identifikacijo plačnika.

3. Gospodarski posli

- 3.1 ECB ugotavlja, da se uvodna izjava 6 k predlagani uredbi med drugim nanaša na izvzetje, pod določenimi pogoji, prenosov sredstev, ki izhajajo iz „poslovnih transakcij“. Pojem „poslovna transakcija“ oziroma „gospodarski posel“ („commercial transaction“) ni opredeljen, vendar pa člen 2(2) določa, da se predlagana uredba „ne uporablja za prenose sredstev, ki izhajajo iz gospodarskih poslov in so izvedeni z uporabo kreditne ali plačilne kartice ali katerega koli drugega plačilnega sredstva“.

⁽¹⁾ Uvodna izjava 34 k Direktivi 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma (UL L 309, 25.11.2005, str. 15).

⁽²⁾ Na voljo na spletni strani FATF na naslovu www.fatf-gafi.org.

⁽³⁾ „Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on payment services in the internal market and amending Directives 97/7/EC, 2000/12/EC and 2002/65/EC“ (Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah Direktiv 97/7/ES, 2000/12/ES in 2002/65/ES), 1. december 2005, COM(2005) 603 final; na voljo na spletni strani Komisije na naslovu www.europa.eu.int.

- 3.2 Odstavek 10.a pojasnjevalne opombe pojma „gospodarski“ („commercial“) posebej ne uporablja. Namesto tega določa, da SR VII ne zajema prenosov, ki izhajajo iz poslov, izvedenih z uporabo kreditne ali debetne kartice, če vse prenose, ki izhajajo iz takega posla, spremlja številka kreditne ali debetne kartice. Vendar pa odstavek 10.a tudi določa, da so kreditne ali debetne kartice, kadar se uporabijo kot plačilni sistem za izvršitev denarnega prenosa, zajete s SR VII in bi morali biti potrebni podatki vključeni v sporočilo. To pomeni, da SR VII ločuje med uporabo kartic za plačilo blaga in storitev (kar ni zajeto s SR VII) in uporabo kartic za izvedbo nakazil (kar je zajeto). ECB predlaga spremembo besedila uvodne izjave 6 in prvega pododstavka člena 2(2) predlagane uredbe za zagotovitev večje skladnosti s pojasnjevalno opombo ⁽¹⁾.
- 3.3 V splošnem se za člen 2(2) predlagane uredbe zdi, da izhaja iz domneve, da lahko plačnikov IPS ali IPS prejemnika plačila vedno ugotovita, ali so bile debetne in kreditne kartice uporabljene za plačilo blaga in storitev ali za izvedbo nakazil. Vendar pa ta domneva ni vedno pravilna, saj se za takšne posle lahko uporabijo vse vrste plačilnih instrumentov. Kadar je plačilo opravljeno s kreditno ali debetno kartico, samo imetnik/upravljaec sistema kreditne ali debetne kartice prejme podatke, na podlagi katerih lahko sklepa o osnovnem namenu posla. Plačnikov IPS in IPS prejemnika plačila prejmeta le tiste podatke, ki so potrebni za poravnavo posla na računu njihove stranke, t. j. ne prejmeta podatkov o osnovnem namenu posla. Uvajanje ureditve, ki bi od IPS zahtevala, naj preverjajo namen takih poslov, zato ne bi vodilo k nemotenemu delovanju plačilnih sistemov. Čeprav ECB razume željo po izvzetju poslov, izvedenih z uporabo kreditne ali debetne kartice za plačilo blaga in storitev, iz zahteve po vključitvi celotnih podatkov o plačniku, se zdi ta predlog neizvedljiv, saj subjekti, za katere velja predlagana uredba, nimajo na voljo sredstev, ki bi jim v vseh okoliščinah omogočila, da bi ugotovili osnovni razlog za plačilo. Vendar pa bi bil namen člena 2(2) lahko tudi v tem, da poravnava računa (preko plačnikovega IPS) v zvezi z osnovnimi posli s kreditnimi karticami, ki jih opravi plačnik, ni del nakazil, ki bi jih lahko povzročila uporaba kreditne kartice, ampak popolnoma ločeno plačnikovo nakazilo izdajatelju kreditne kartice. Če je temu tako, se ECB strinja z vsebino člena 2(2), vendar bi zaradi pravne varnosti predlagala, da se ta namen v predlagani uredbi jasneje izrazi.

4. Paketni prenosi sredstev

Člen 7(2) predlagane uredbe ureja paketne prenose sredstev na prejemnike plačil izven Skupnosti. Taki prenosi se nanašajo na posamične prenose z enega plačnika na različne prejemnike plačil, ki so bili združeni in jih potem običajno prvi IPS v postopku ali upravljaec plačilnega sistema „razdruži“, nato pa so razvrščeni glede na IPS prejemnika plačila. Zato niti prejemnik plačila niti njegov IPS ne bosta mogla ugotoviti, da so bila prejeta sredstva prvotno prenesena s paketnim prenosom. Če se prejemnik plačila nahaja v državi, ki je članica FATF, mora ta država uporabljati tudi SR VII. Posledično bi moral IPS prejemnika plačila stopiti v stik s plačnikovim IPS v Skupnosti ali s prvim posredniškim IPS in pridobiti ustrezne podatke. Zato se ugotavlja, da bo uporaba paketnih prenosov sredstev na čezmejni ravni povzročila veliko zahtev za posredovanje podatkov o plačniku.

5. Sporazumi z ozemlji ali državami izven Skupnosti

Člen 18 predlagane uredbe določa, da lahko Evropska komisija odobri sporazume med državami članicami in državami ali ozemlji izven Skupnosti, ki vsebujejo odstopanja od predlagane uredbe. Takšna odobritev zahteva izpolnjevanje številnih pogojev. Glede na konsolidacijo finančnih trgov v EU in razvoj enotnega

⁽¹⁾ Hkrati ECB opozarja na rahlo nejasno izrazje v pojasnjevalni opombi, ki navaja uporabo kartic kot „plačilnih sistemov“, ko določa, da so plačila s karticami, uporabljena za nakazila, zajeta s SR VII.

območja za plačila v eurih se zdita prvi in tretji pogoj (t. j. da je država ali ozemlje v monetarni uniji z zadevno državo članico ali je sestavni del valutnega območja zadevne države članice ter da od IPS v svoji pristojnosti zahteva, da uporabljajo ista pravila, kakor so določena v predlagani uredbi) zadostna za doseg ciljev zahteve po odobritvi. Zato bi se drugi pogoj (da je država ali ozemlje član plačilnih in klirinških sistemov zadevne države članice) lahko črtal.

6. Predlagane spremembe besedila

Kadar bi zgornji nasveti vodili v spremembe predlagane uredbe, so predlagane spremembe besedila navedene v prilogi.

V Frankfurtu na Majni, 15. decembra 2005

Predsednik ECB
Jean-Claude TRICHET

PRILOGA

PREDLAGANE SPREMEMBE BESEDILA

BESEDILO, KI GA PREDLAGA KOMISIJA ⁽¹⁾SPREMEMBE, KI JIH PREDLAGA ECB ⁽²⁾Sprememba 1
Uvodna izjava 6

[Predlaga se vstavev nove uvodne izjave 6 in ustrezno preštevilčenje naslednjih uvodnih izjav.]

Zahteve iz te uredbe bi morali izpolnjevati tisti subjekti v plačilni verigi, ki zagotavljajo izvedbo prenosov sredstev in ki imajo s plačnikom in prejemnikom plačila neposredni odnos s strankami. Ker niti upravljavci plačilnih, klirinških in poravnalnih sistemov niti izvajalci storitev pošiljanja sporočil takšnega odnosa s strankami nimajo, so izvzeti iz področja uporabe te uredbe.

Utemeljitev — Glej odstavke 1.1-1.3 tega mnenjaSprememba 2
Uvodna izjava 6

(6) Zaradi nižjega tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma, povezanega s prenosi sredstev, ki izhajajo iz poslovnih transakcij, ali kadar sta plačnik in prejemnik plačila tudi izvajalca plačilnih storitev, ki delujeta v svojem imenu, je ustrezno take prenose sredstev izvzeti iz področja uporabe te uredbe, pod pogojem, da jih je vedno možno izslediti nazaj do plačnika.

(6) Kadar obstaja nižje tveganje pranja denarja ali financiranja terorizma, povezanega s prenosi sredstev, je ustrezno take prenose sredstev izvzeti iz področja uporabe te uredbe. Ta izvzetja zajemajo kreditne in debetne kartice, dvige na bančnih avtomatih, direktne obremenitve, elektronsko obdelane čeke in plačila davkov, glob ali drugih dajatev ter primere, kadar sta plačnik in prejemnik plačila izvajalca plačilnih storitev, ki delujeta v svojem imenu.

Dodatno se lahko države članice, da bi odrazile značilnosti nacionalnih plačilnih sistemov, odločijo za izvzetje elektronskih nakazil pod pogojem, da jih je vedno možno izslediti nazaj do plačnika. Če so države članice uporabile odstopanje za elektronski denar v Direktivi 2005/60/ES, bi morale biti to odstopanje uporabljeno tudi v tej uredbi pod pogojem, da znesek prenosa ne preseže 1000 EUR.

Utemeljitev — Glej odstavke 3.1-3.3 tega mnenjaSprememba 3
Člen 2(2), prvi pododstavek

2. Ta uredba se ne uporablja za prenose sredstev, ki izhajajo iz gospodarskih poslov in so izvedeni z uporabo kreditne ali plačilne kartice ali katerega koli drugega plačilnega sredstva, pod pogojem, da vse prenose sredstev, ki izhajajo iz takega gospodarskega posla, spremlja posebna identifikacijska oznaka, ki omogoča, da se posel izsledí nazaj do plačnika.

2. Ta uredba se ne uporablja za prenose sredstev, ki izhajajo iz posla, izvedenega z uporabo kreditne ali debetne kartice ali katerega koli drugega podobnega plačilnega instrumenta, **razen če je kreditna ali debetna kartica uporabljena za izvršitev nakazila**, pod pogojem, da vse prenose sredstev, ki izhajajo iz takega posla, spremlja posebna identifikacijska oznaka, ki omogoča, da se posel izsledí nazaj do plačnika.

Utemeljitev — Glej odstavke 3.1-3.3 tega mnenja⁽¹⁾ Poševni tisk v besedilu členov označuje, kje ECB predlaga črtanje besedila.⁽²⁾ Debeli tisk v besedilu členov označuje, kje ECB predlaga vstavev novega besedila.

Sprememba 4

Člen 2(2), drugi pododstavek

[Predlaga se vstavev novega drugega pododstavka v členu 2(2), sedanji drugi pododstavek v členu 2(2) pa postane nov tretji pododstavek.] **Ta uredba se ne uporablja za upravljavce plačilnih, klirinških in poravnalnih sistemov ali za izvajalce storitev pošiljanja sporočil.**

Utemeljitev — Glej odstavke 1.1-1.3 tega mnenja

Sprememba 5

Člen 3(5)

5. „izvajalec plačilnih storitev“ pomeni fizična ali pravna oseba, katere poslovanje vključuje opravljanje plačilnih storitev za uporabnike plačilnih storitev; 5. „izvajalec plačilnih storitev“ pomeni fizična ali pravna oseba, **vključno s subjekti, ki se ukvarjajo z denarnimi prenosi**, katere poslovanje vključuje opravljanje plačilnih storitev za uporabnike plačilnih storitev;

Utemeljitev — Glej odstavek 2.2 tega mnenja

Sprememba 6

Člen 3(8)

8. „uporabnik plačilnih storitev“ pomeni fizična ali pravna oseba, ki uporablja plačilno storitev v funkciji plačnika ali prejemnika plačila; 8. „uporabnik plačilnih storitev“ pomeni fizična ali pravna oseba, ki uporablja plačilno storitev v funkciji **bodisi** plačnika ali prejemnika plačila **bodisi obeh**;

Utemeljitev — Glej odstavek 2.1 tega mnenja

Sprememba 7

Člen 3(10)

[Člen 3(10) trenutno ne obstaja — predlog se nanaša na vstavev dodatne opredelitve.] 10. „**posebna identifikacijska oznaka**“ pomeni kombinacijo črk, števil ali simbolov, ki jo določi izvajalec plačilnih storitev v skladu s pravili plačilnega in poravnalnega sistema ali sistema pošiljanja sporočil, ki se uporabi za izvršitev prenosa.

Utemeljitev — Glej odstavek 2.3 tega mnenja

Sprememba 8

Člen 13(2)

2. Če v primeru, določenem v odstavku 1, izvajalec posredniških plačilnih storitev ne prejme popolnih podatkov o plačniku, ob prenosu sredstev ustrezno obvesti izvajalca plačilnih storitev prejemnika plačila. [Se črta.]

Utemeljitev — Glej odstavek 1.4 tega mnenja

Sprememba 9

Člen 18(1), drugi pododstavek, točka b)

b) je članica plačilnih in klirinških sistemov zadevne države članice; b) [Se črta.]

Utemeljitev — Glej odstavek 5 tega mnenja